

CRNA GORA

AGENCIJA ZA KONTROLU I OBEZBJEĐENJE KVALITETA VISOKOG OBRAZOVANJA

PODGORICA

AGENCIJA ZA KONTROLU I OBEZBJEĐENJE
KVALITETA VISOKOG OBRAZOVANJA - PODGORICA

Primljeno:	16.04.2019			
Org. jed.	Klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
02-631/19		-45/2		

IZVJEŠTAJ

KOMISIJE ZA SPROVOĐENJE POSTUPKA AKREDITACIJE STUDIJSKOG PROGRAMA
DOKTORSKIH AKADEMSKIH STUDIJA "EVROPSKO PRAVO" NA PRAVNOM
FAKULTETU UNIVERZITETA "MEDITERAN" U PODGORICI

Odlukom Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, broj 02-631/19-43-1 od 7. marta 2019. godine, imenovana je Komisija za sprovođenje postupka akreditacije studijskog programa doktorskih akademskih studija pod nazivom "Evropsko pravo" na Pravnom fakultetu Univerziteta "Mediteran" Podgorica, u sastavu:

1. **Prof. dr Ljubinko Mitrović**, Fakultet za upravu, Univerzitet u Sarajevu i Fakultet pravnih nauka, Univerzitet Apeiron u Banjoj Luci, predsjednik Komisije;
2. **Prof. dr sc. Ivo Rozić**, Pravni fakultet, Sveučilište u Mostaru, član Komisije,
3. **Doc. dr Jadranka Kaluđerović**, Institut za strateške studije i projekcije, Univerzitet Donja Gorica, član Komisije.

Komisija je dobila zadatak da razmotri dostavljeni Zahtjev za akreditaciju studijskog programa doktorskih akademskih studija pod nazivom "Evropsko pravo" na Pravnom fakultetu Univerziteta "Mediteran" Podgorica, te ostalu relevantnu dokumentaciju koju je dostavio Pravni fakultet Univerziteta "Mediteran" Podgorica i na osnovu neposredne provjere činjeničnog stanja sačini i dostavi Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja Izvještaj o ocjeni kvaliteta predloženog dokorskog studijskog programa, te njegovoj usklađenosti sa profesionalnim potrebama i usvojenim standardima i kriterijumima usklađenosti sa evropskim standardima.

Komisiji je bila na raspolaganju sljedeća dokumentacija:

- *Zahtjev za akreditaciju studijskog programa - Evaluacija studijskog programa na ustanovi visokog obrazovanja u Crnoj Gori broj 2982-18 koji je Pravni fakultet Univerziteta "Mediteran" Podgorica podnio dana 14.12.2018. godine;*
- *Odluka Vijeća Pravnog fakulteta Univerziteta "Mediteran" Podgorica broj 480-01/18-01 od 13.11.2018. godine o usvajanju novih nastavnih planova i nastavnih listi na akademskim master studijama – studijski programi: Evropsko pravo, Krivično-pravosudni, Privredno-*

pravni i Javna uprava, te na akademskim doktorskim studijama – studijski program “Evropsko pravo” i teksta Elaborata o akreditaciji Pravnog fakulteta Univerziteta “Mediteran” Podgorica po modelu 3+2+3;

- Opšti podaci o Pravnom fakultetu Univerziteta “Mediteran” Podgorica i podaci o pripremi i usvajanju zahtjeva za sprovođenje postupka akreditacije;
- Osnovne informacije, opis, podaci o realizaciji, resursi i samovrednovanje za predloženi studijski program;
- Nastavni plan i program za predloženi studijski program;
- Struktura predmeta na studijskom programu doktorskih akademskih studija pod nazivom “Evropsko pravo” na Pravnom fakultetu Univerziteta “Mediteran” Podgorica i
- Akademski kalendar za studijsku 2019/2020. godinu.

Budući da se radi o akreditaciji dokorskog akademskog studijskog programa Komisija se u svom radu rukovodila sljedećim dokumentima:

- P R A V I L N I K o početnoj akreditaciji studijskih programa na ustanovama visokog obrazovanja u Crnoj Gori, dokument Savjeta za visoko obrazovanje Crne Gore, broj: 05-1/5-117 od 10. februara 2006. godine,
- Kriterijumi i standardi za početnu akreditaciju studijskih programa na ustanovama visokog obrazovanja u Crnoj Gori, dokument Savjeta za visoko obrazovanje Crne Gore, broj: 1659, od 27. avgusta 2004. godine,
- P R A V I L N I K o standardima i normativima za akreditovanje studijskih programa doktorskih studija, dokument Savjeta za visoko obrazovanje Republike Crne Gore, broj: 05-1/5-1085 od 22. februara 2010. godine.

Komisija je konstatovala da je *Zahtjev za akreditaciju studijskog programa* sačinjen u skladu sa članom 3. *Pravilnika o početnoj akreditaciji* kojim se precizira da je forma Zahtjeva usvojena na sjednici Savjeta za visoko obrazovanje od 16.07.2004. godine.

U pogledu samog sadržaja Zahtjeva Komisija nije uočila propuste.

Komisija je detaljno proučila dostavljeni Zahtjev za akreditaciju, elaborat Fakulteta i priloženu dokumentaciju, a dana 2. aprila 2019. godine, izvršena je i posjeta Pravnom fakultetu Univerziteta “Mediteran” Podgorica. Prilikom posjete, Komisija se neposredno uvjerila u činjenično stanje, te obavila razgovore sa rektorom Univerziteta, dekanom Fakulteta, prodekanima i ostalim rukovodiocima

organizacionih jedinica na Fakultetu, napravila uvid u prostorne resurse, obišla biblioteku i druge prostorije Fakulteta.

Tokom posjete Pravnom fakultetu Univerziteta "Mediterran" Podgorica Komisija je dobila na uvid sljedeća dokumenta:

- Osnivački akt i Statut Univerziteta i
- Standardni "Informacioni paket" (sadržaj diplome, dopunu diplome, ugovor sa studentom i druge isprave) koji se priprema za svaki studijski program.

Komisija je detaljno razmotrila dostavljeni materijal i nakon uvida u prostorne, kadrovske, infrastrukturne i druge resurse Pravnog fakulteta Univerziteta "Mediterran" Podgorica, Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja podnosi sljedeći:

I Z V J E Š T A J

1. OSNOVNI PODACI O PRAVNOM FAKULTETU I STUDIJSKIM PROGRAMIMA

1.1. Kratak opis ustanove i istorijat

Pravni fakultet Univerziteta "Mediterran" Podgorica je osnovan 2007. godine. Predstavlja savremenu akademsku instituciju koja uspješno obrazuje stručnjake za obavljanje pravnih poslova. Cilj Fakulteta je da privredi, državnim službama i finansijskim institucijama obezbijedi kadar visokog stepena znanja i kompetentnosti iz oblasti pravnih nauka.

Pravosudni i privrednopravni studijski program osnovnih akademskih studija koncipiran je po uzoru na pravne fakultete iz okruženja koji imaju tradiciju u školovanju mladih pravnika. Pri tome, ovaj Fakultet daje neke prednosti u studiranju kao što su: savremeni studijski program, rad u malim grupama, kombinacija teorije i prakse, držanje praktične nastave, vrsni predavači iz zemlje i inostranstva, stalna dostupnost nastavnika i saradnika, pravne klinike, studentska praksa kod advokata, državnih organa i privatnih kompanija. Pravosudni i privrednopravni studijski program je u periodu od 2007. do 2018. realizovan po Bolonjskom režimu studija i modelu 3+1+1.

Infrastrukturni objekti Fakulteta su locirani u Podgorici i pripadaju Univerzitetu "Mediterran" Podgorica.

Od samog osnivanja Pravni fakultet Univerziteta "Mediterran" Podgorica posvećuje veliku pažnju razvoju naučno-istraživačkog i praktičnog rada, kao i izdavačkoj djelatnosti koja se ogleda u brojnim izdanjima nastavnika angažovanih na Fakultetu.

Organizacija upravljanja, rukovođenja i djelovanja Pravnog fakulteta Univerziteta "Mediteran" Podgorica usklađena je sa relevantnim propisima Crne Gore koji uređuju oblast visokog obrazovanja i dobrom praksom u okviru Evropskog prostora.

Univerzitet "Mediteran", čiji je Pravni fakultet sastavna jedinica, ima Statut Univerziteta, Pravila studiranja na master studijama Univerziteta "Mediteran" Podgorica od 26. oktobra 2018. godine, Pravilnik o upisu, studiranju na doktorskim akademskim studijama i sticanju zvanja doktora nauka/umjetnosti na Univerzitetu "Mediteran" Podgorica od 26. oktobra 2018. godine i druga pravna akta koja određuju način i sistem upravljanja i rukovođenja ustanovom i u kojima su definisana pravila studiranja koja su u skladu sa pravilima studiranja zasnovanim na evropskom sistemu prenosa kredita (ECTS).

Rukovodilac Pravnog fakulteta Univerziteta "Mediteran" Podgorica jeste dekan Fakulteta. Funkciju dekana Fakulteta obavlja prof. dr Miloš Vukčević.

1.2 Informacije o studijskom programu za koji se traži akreditacija

Ovim Zahtjevom Pravni fakultet Univerziteta "Mediteran" Podgorica želi da dobije akreditaciju akademskog dokorskog studijskog programa koji bi nosio naziv "Evropsko pravo".

Program bi se realizovao sa početkom školske 2019/2020 akademske godine, trajao bi tri godine i vrednovao se sa 180 ECTS kredita. Programu mogu pristupiti magistri/masteri pravnih nauka. Po završetku dokorskog akademskog studijskog programa student stiče diplomu akademskih dokorskih studija pravnih nauka – "Evropsko pravo".

Pravni fakultet Univerziteta "Mediteran" Podgorica u zahtjevu za akreditaciju navodi da će broj studenata koje mogu upisati na prvu godinu dokorskih studija biti određen odlukom o licenciranju koju izdaje Ministarstvo prosvjete Crne Gore nakon postupka početne akreditacije. Predstavnici Fakulteta su na sastanku sa članovima Komisije istakli da će tražiti upis pet studenata u jednoj akademskoj godini.

Sugestija: Komisija sugerše menadžmentu Fakulteta da preispita svoju odluku prema kojoj dokorskom studiju mogu pristupiti isključivo magistri/masteri pravnih nauka, a ne i kandidati sa završenim nekim drugim osnovnim akademskim studijem društvenog smjera (ovdje se prije svega misli na kandidate sa završenim fakultetima bezbjednosti, kriminalističkih nauka, političkih nauka i sl.).

1.3 Uporedivost studijskih programa

Poslije završenih akademskih dokorskih studija dobija se diploma akademskih dokorskih studija (tri godine, 180 ECTS kredita) i stiče kvalifikacija nivoa VIII (doktor pravnih nauka) shodno Nacionalnom kvalifikacionom okviru Crne Gore. U dodatku diplome (supplement) se navodi i bliže opisane oblasti

studijskog programa akademskih doktorskih studija – Doktor – Evropsko pravo, kao i podaci o nivou, prirodi, sadržaju, sistemu i pravilima studiranja, odnosno postignutim rezultatima tokom studija.

Iz podnesenog Zahtjeva se vidi da se studijski programi sličnog sadržaja na istom nivou studija izvode u evropskom prostoru visokog obrazovanja, posebno u Njemačkoj, Finskoj, Irskoj, Luksemburgu i sl. Takođe, slični ili isti programi se izvode na Pravnom fakultetu, Univerzitet u Beogradu, Srbija, Pravnom fakultetu, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija, Pravnom fakultetu, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska, Pravnom fakultetu Univerziteta u Ljubljani, Slovenija.

2. OBLAST PROFESIONALNE DJELATNOSTI

2.1 Potreba za obrazovanjem predloženog kadra

Potreba za obrazovanjem kadra predloženog profila može se obrazložiti trendovima na tržištu rada kako u Crnoj Gori tako i u zemljama Evropske unije, ali i procesima integracija koje zahtijevaju obrazovane kadrove koji su u stanju da se uključe i u naučno istraživački rad u ovoj oblasti.

Analizom tržišta rada Crne Gore može se zaključiti da se broj nezaposlenih pravnika smanjuje od 2016. godine i pored činjenice da je ponuda radne snage sa ovim kvalifikacijama veća od tražnje.

Prema izvještaju o radu Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, broj nezaposlenih pravnika u 2018. godini iznosio je 1133, od čega su 727 žene a 406 muškarci. Prema stepenu obrazovanja, od 1133 nezaposlena pravnika, 167 su IV stepen obrazovanja, 32 su pravnici koji su završili osnovne studije, 934 postdiplomske specijalističke i master studije (od toga 589 su žene, a 345 muškarci), dok među nezaposlenim pravnicima trenutno nema doktora nauka. Ukupan broj nezaposlenih u 2018. godini iznosio je 41378, a udio pravnika u ukupnom broju iznosi 2.7%.

Znači u 2018 godini, došlo je do smanjenja broja nezaposlenih pravnika visokoškolaca u odnosu na 2017. godinu, kada ih je bilo 1376. Od ukupnog broja nezaposlenih pravnika 232 su sa IV stepenom obrazovanja. Od visokoškolaca, 39 su pravnici koji su završili osnovne studije, 1105 postdiplomske specijalističke i master studije, dok doktora nauka nema. Ukupan broj nezaposlenih u 2017. godini iznosio je 51262, a pravnici čine 2.6% ukupnog broja.

Poslednja analiza Zavoda za zapošljavanje o odnosu ponude i tražnje (oglašanih radnih mjesta) za određenim zanimanjima rađena je 2016 godine i ona pokazuje da postoji znatno veća ponuda od tražnje za pravnicima (svih nivoa obrazovanja). Međutim podaci takođe pokazuju da je od 441 oglašeno radno mjesto, njih 221 popunjeno što ukazuje da postoji prostor za dodatnim upošljavanjem ljudi ovih kvalifikacija. Takođe, treba napomenuti da se ovi podaci odnose samo na radna mjesta koja su oglašena putem Zavoda za zapošljavanje.

S obzirom na proces integracija u Evropsku uniju interesantno je analizirati i nezaposlenost odnosno zaposlenost u Evropskim zemljama, odnosno na tržištu koje će uskoro biti dostupno i visokoškolcima iz Crne Gore. Naime, prema podacima EUROSTAT-a stopa zaposlenosti osoba starosne dobi 25-64 godina koje su završile tercijarno obrazovanje (nivoi visokog obrazovanja, fakulteti, master ili doktori nauka) iznosila je 85,3% na nivou EU u 2017. godini. To je značajno veća stopa od stope za one koji nisu stekli više od osnovnog obrazovanja (55,6%), ali veća i od stope kod onih sa srednjim obrazovanjem (75,7%). Takođe, prema istom izvoru podaci za 28 zemalja članica EU za 2017 godinu pokazuju da je stopa nezaposlenosti značajno manja za one sa visokim obrazovanjem (4,2%) u odnosu na one sa osnovim (13,9%) ili one sa srednjim obrazovanjem (6,0%).

Imajući u vidu da proces učlanjenja u Evropsku uniju već podrazumjeva značajne reforme koje će se dalje usložnjavati, može se zaključiti da će potreba za kadrovima koji će biti u mogućnosti da se uključe u ovake procese rasti. Naime, kako ističu sa Univerziteta a na bazi komunikacije sa institucijama u Crnoj Gori, evidentno je povećanje potreba od strane državnih organa i drugih poslodavaca za visoko specijalizovanim kadrovima iz oblasti Evropskog prava.

Znači, razlog za akreditovanje ovog studijskog programa jeste nastavak teorijskog i praktičnog usavršavanja i osposobljavanja kadrova u cilju obavljanja složenih pravnih poslova u institucijama koje su uključene u proces evropskih integracija, kao i u privrednim kompanijama koje se pripremaju za ulazak na unutrašnje tržište EU, jer će navedeni poslovi nakon ulaska Crne Gore u Evropsku uniju još više dobiti na intezitetu i značaju za dalje funkcionisanje crnogorskog pravnog sistema

Na bazi svega rečenog, može se zaključiti da postoji prostor za zapošljavanje lica sa ovim kvalifikacionim karakteristikama, posebno u kontekstu uključivanja u Evropsku uniju kao i pozitivnih trendova u smanjenju broja nezaposlenih pravnika na tržištu rada u Crnoj Gori. Najviše u prilog ovoj konstataciji govori i činjenica da prema podacima za nekoliko zadnjih godina (2016, 2017 i 2018 godina) nema nezaposlenih doktora pravnih nauka u Crnoj Gori. Takođe, važno je naglasiti da u Crnoj Gori ne postoji sličan studijski program na doktorskim studijama, koji objedinjuje znanja iz oblasti prava EU i prava Savjeta Evrope.

2.2 Saradnja sa socijalnim partnerima i profesionalnim asocijacijama

Pravni fakultet Univerziteta "Mediterran" Podgorica posjeduje sledeće sporazume o saradnji:

- Sporazum o saradnji sa Policijskom akademijom u Danilovgradu,
- Sporazum o saradnji sa Pravnim fakultetom Univerziteta Union u Beogradu,

- Sporazum o saradnji sa Institutom za uporedno pravo u Beogradu,
- Sporazum o saradnji sa Pravnim fakultetom Univerziteta Džemal Bijedić u Mostaru,
- Sporazum o poslovnoj saradnji sa Komorom procjenitelja Crne Gore i Institutom revizora Crne Gore,
- Sporazum o saradnji sa Komorom izvršitelja Crne Gore,
- Sporazum o saradnji sa Invest bankom Montenegro,
- Ugovor o saradnji sa Advokatskom kancelarijom “Jovović, Mugoša i Vuković”, broj 155/01118 od 15.06.2018. godine,
- Sporazum o saradnji sa Upravom za kadrove Crne Gore od 11.05.2018. godine.

2.3. Usklađenost predloženih nastavnih planova studijskih programa sa opisom kvalifikacija koje se stiču obrazovanjem na datim studijskim programima

Komisija je analizirala predložene nastavne planove i programe za studijske programe za koje se traži akreditacija i stekla utisak da su koncipirani tako da obezbjeđuju znanja i vještine neophodne za sticanje profesionalne kvalifikacije, odnosno znanja, vještine, navike i sposobnosti koje se navode u specifikaciji predloženog studijskog programa.

3. CILJEVI I NASTAVNI PLANOVI I PROGRAMI STUDIJSKOG PROGRAMA

3.1 Ciljevi studijskog programa

Definisani osnovni ciljevi studijskog programa (tačka 2.2 Zahtjeva) prilagođeni su osnovnoj djelatnosti ustanove, materijalnim i ljudskim resursima i potrebama studenata.

Doktorski studijski program pod nazivom “Evropsko pravo” Pravnog fakulteta Univerziteta “Mediteran” Podgorica u trajanju od tri godine nadovezuje se na master akademske studije. Ukupna vrijednost studija je 180 ECTS, a po njegovom završetku stiče se zvanje doktora evropskog prava. Svrha studijskog programa doktor akademskih studija Pravnog fakulteta Univerziteta “Mediteran” Podgorica je obrazovanje doktora pravnih nauka sa odgovarajućim naučnim, stručnim i praktičnim kompetencijama u toj oblasti. Osnovni cilj je specijalizovano obrazovanje u području pravnih nauka. Doktorske akademske studije studentima treba da omoguće razvijanje sposobnosti samostalnog teorijskog i kritičkog mišljenja, kao i dublje sintetičke uvide u cjelinu interdisciplinarnih područja.

rješavanja kompleksnih problema u području prava, koji uključuju analitički način razmišljanja, temeljna znanja iz područja prava i sposobnost rješavanja različitih problema u toj oblasti.

Ciljevi studijskog programa su: usvajanje naprednih znanja iz oblasti pravnih nauka; osposobljavanje studenata za rješavanje problema primjenom stečenih vještina; osposobljavanje studenata za timski rad; stvaranje sposobnosti kod studenata za rad na interdisciplinarnim projektima.

3.2 Nastavni planovi i informacione liste

Priloženi nastavni plan i program omogućava realizaciju zadatog cilja studijskog programa akademskog doktorskog studijskog programa koji nosi naziv "Evropsko pravo" i vodi ka dostizanju očekivanih ishoda.

3.3 Struktura studijskog programa

Studijski program akademskih doktorskih studija "Evropsko pravo" izvodi se u šest semestra (ukupno 180 ECTS). Prva dva semestra posvećena su proučavanju posebnih pravnih disciplina sa ukupno pet predmeta vrednovanih sa 10 odnosno šest i četiri ECTS (ukupno 60 ECTS). Treći semestar sa ukupno 30 ECTS namijenjen je istraživanjima u sklopu doktorske disertacije, dok je četvrti i peti semestar posvećen istraživanjima i objavljivanju radova na međunarodnim konferencijama i na SSCI (ukupno 60 ECTS). Šesti semestar je posvećen pripremi i odbrani doktorske disertacije.

I SEMESTAR

Obavezni predmeti

	Naziv predmeta	Broj časova	ECTS
OZ1	Institucionalno pravo EU	4+2	10
OZ2	Sudska zaštita u EU	4+2	10
I izborni blok (student bira jedan predmet)			
	Naziv predmeta	Broj časova	ECTS
IP1	Ljudska prava u EU	3+2	6
IP1	Radno i socijalno pravo EU	3+2	6
IP1	Porodično pravo EU	3+2	6
	Naziv predmeta	Broj časova	ECTS
SIP	Metodologija naučno istraživačkog rada	2+1	4

II SEMESTAR

II izborni blok (student bira jedan predmet)			
	Naziv predmeta	Broj časova	ECTS
IP2	Pravo unutrašnjeg tržišta EU	4+2	10
IP2	Pravo privrednih društava EU	4+2	10
IP2	Ustavno pravo država članica EU – uporedni prikaz	4+2	10

III SEMESTAR

Naziv aktivnosti	ECTS
Istraživanja u sklopu doktorske disertacije	30

IV SEMESTAR

Naziv aktivnosti	ECTS
Istraživanja u sklopu doktorske disertacije i objavljivanje rada na međunarodnoj konferenciji	30

V SEMESTAR

Naziv aktivnosti	ECTS
Istraživanja u sklopu doktorske disertacije i objavljivanje rada na SSCI listi	30
Završetak izrade doktorske disertacije	

VI SEMESTAR

Naziv aktivnosti	ECTS
Priprema i odbrana doktorske disertacije	30

3.4 Usklađenost sa Evropskim sisemom prenosa kredita (European Credit Transfer System - ECTS)

Akademski doktorski studijski program pod nazivom "Evropsko pravo" na Pravnom fakultetu Univerziteta "Mediterran" Podgorica namijenjen je kandidatima sa završenim master akademskim studijem (masteri/magistri). Studijski program je koncipiran u skladu sa pravilima studiranja zasnovanim na Evropskom sistemu prenosa kredita (*European Credit Transfer System - ECTS*). Prelazak na studije sa srodnih ili istih studijskih programa i mobilnost studenata odvijaju se u skladu sa članom 135. Statuta Univerziteta Mediteran. Studentski rad se vrednuje kroz dodjeljivanje odgovarajućeg broja ECTS kredita.

Obezbijeđena je mobilnost studenata sa svih srodnih ili istih studijskih programa koji se realizuju na drugim ustanovama visokog obrazovanja u zemlji i inostranstvu kroz priznavanje položenih ispita, koji po svom sadržaju i obimu odgovaraju nastavnom predmetu drugog studijskog programa od najmanje 80%. Priznavanje studijskih predmeta obavlja komisija koju formira dekan Pravnog fakulteta Univerziteta "Mediterran" Podgorica.

3.5 Opterećenje studenata i način određivanja kredita po predmetima i godinama studija

Nastavni plan i program koncipiran je detaljno po semestrima i po godinama studija sa precizno definisanim brojem časova aktivne nastave i određenim brojem ECTS kredita. Obim studijskog programa u jednoj studijskoj godini jeste 60 ECTS kredita, odnosno dva semestra po 30 ECTS kredita. Jedan ECTS kredit odnosi se na 30 sati rada studenta potrebnih za jednu ili više sljedećih aktivnosti: kontakt nastavu, učenje, praktičan rad, pripremu i izradu samostalnih radova, polaganje kolokvijuma i ispita.

U Nastavnom planu i programu je definisan opis svakog predmeta koji sadrži naziv, tip predmeta, godinu i semestar, broj ECTS kredita, ime nastavnika i saradnika, cilj izučavanja sa očekivanim ishodima, znanjima i kompetencijama, preduslove za pohađanje predmeta, sadržaj predmeta i plan nastave, preporučenu literaturu, metode izvođenja nastave, način provjere znanja i ocjenjivanja i druge podatke.

Svaki predmet završava se polaganjem završnog ispita.

Prilikom izvođenja nastave na predloženom studijskom programu koristiće se raznovrsne metode. Pored teorijskog znanja, studenti će pisati seminarske radove, pohađati predavanja gdje će, u zavisnosti od predmeta, rješavati različite problemske zadatke - npr. simulacija suđenja i tehnika pisanja podnesaka iz predmeta Sudska zaštita u EU i Ljudska prava u EU, ili optiranje za jedno od pravnih mišljenja (pozitivnopravno, sociološkopravno, prirodnoopravno i dr.) na osnovu nekih

stvarnih i hipotetičkih primjera iz predmeta Institucionalno pravo EU i Pravo unutrašnjeg tržišta EU. Praksa u pravosuđu i privredi, o čemu je već bilo riječi, predstavlja bitan element izvođenja nastave. Takođe, zbog kompleksnosti i značaja samog studijskog programa značajan dio u izvođenju nastave predstavljaće i konsultacije na kojima će studenti u dijalogu sa nastavnicima i saradnicima razjašnjavati sva eventualna sporna pitanja, ali i gdje će dobijati sve neophodne informacije o oblastima za koje budu pokazali posebno interesovanje. Poseban akcenat biće stavljen na praktičnu nastavu koja će se realizovati u saradnji sa brojnim institucijama sa kojima Pravni fakultet Univerziteta "Mediterran" Podgorica ima zaključen Ugovor o saradnji (Advokatska komora, advokatske kancelarije, sudovi, notari, javni izvršitelji, Uprava za kadrove, banke i druge institucije). Način, vrijeme i organizaciju svih vidova nastave određuje se opštim aktom. I ovaj studijski program mora sadržavati praktičnu nastavu, kao i ishode učenja za naučnu oblast kojoj pripada studijski program, odnosno kompetencije za obavljanje djelatnosti.

Doktorski rad na akademskim doktorskim studijama vrednuje se sa 30 ECTS kredita. Student bira temu dokorskog rada nakon završetka drugog semestra. Tema dokorskog rada može da se izabere iz predmeta dokorskog studijskog programa. Teme za izradu dokorskih radova predlažu nastavnici koji učestvuju u izvođenju nastave na dokorskim studijama. Student prvo bira predmet iz koga želi da radi dokorsku tezu i u dogovoru sa predmetnim nastavnikom predlaže Vijeću Pravnog fakulteta Univerziteta "Mediterran" Podgorica temu za izradu dokorskog rada.

Student stiče diplomu završenih dokorskih studija nakon što položi sve ispite predviđene nastavnim planom i programom akademskog dokorskog studijskog programa i odbrani dokorski rad.

3.6 Organizacija i realizacija nastavnog procesa

U dokumentaciji koja je dostavljena uz zahtjev za akreditaciju akademskog dokorskog studijskog programa "Evropsko pravo" na Pravnom fakultetu Univerziteta "Mediterran" Podgorica, za svaki nastavni predmet detaljno su navedeni podaci o obavezama studenta u toku nastave, opterećenju studenta u časovima, te oblici vrednovanja i provjeravanja znanja i aktivnosti u toku nastavnog procesa i na završnom ispitu.

Organizacija nastavnog procesa i vrednovanje studenata usaglašeni su sa sistemom ECTS kredita i koncipirani u skladu sa Pravilnikom o upisu, studiranju na dokorskim akademskim studijama i sticanju zvanja doktora nauka/umjetnosti na Univerzitetu "Mediterran" Podgorica od 26. oktobra 2018. godine.

3.7 Akti kojima se obezbjeđuje uspješna realizacija nastavnog procesa

Pravni fakultet Univerziteta "Mediterran" Podgorica posjeduje sva predviđena pravna akta koja se odnose na organizaciju predloženog studijskog programa. Tako su pravila studiranja na doktorskim studijama na Pravnom fakultetu Univerziteta "Mediterran" Podgorica propisana Pravilnikom o upisu, studiranju na doktorskim akademskim studijama i sticanju zvanja doktora nauka/umjetnosti na Univerzitetu "Mediterran" Podgorica od 26. oktobra 2018. godine.

3.8 Akademski kalendar i informacione liste

U okviru dokumentacije za akreditaciju Fakultet je dostavio nastavni plan i sadržaj predmeta sa detaljno obrazloženim planom aktivnosti za realizaciju nastave u toku semestra (tzv. Informacione liste). Uz to, ustanova posjeduje akademski kalendar, koji je javno dostupan na web stranici Fakulteta za tekuću studijsku godinu. Odgovarajući dokument se na početku svake studijske godine dostavlja studentima i javno je istaknut na oglasnim tablama i web-prezentaciji Fakulteta.

3.9 Informacioni paket

Pravni fakultet Univerziteta "Mediterran" Podgorica je za studijski program doktorskih akademskih studija dostavio kompletan informacioni paket kroz priloge Elaboratu o početnoj akreditaciji i to nastavne planove i programe, obrazac dodatka diplomi i detaljne silabuse – informacije i plan rada za studente po akademskim sedmicama.

3.10 Planirani broj upisanih studenata

Pravni fakultet Univerziteta "Mediterran" Podgorica planira upis pet studenata na prvu godinu akademskih doktorskih studija. Upis studenata na doktorske studije organizuje se i odvija na osnovu Pravilnika o upisu, studiranju na doktorskim akademskim studijama i sticanju zvanja doktora nauka/umjetnosti na Univerzitetu "Mediterran" Podgorica od 26. oktobra 2018. godine.

Upis na doktorske studije vrši se na osnovu javnog konkursa koji objavljuje Univerzitet, a na osnovu odluke Senata. Upis se vrši na konkurentskoj osnovi u skladu sa rezultatima postignutim na master akademskim studijama.

Pravo na upis na doktorske akademske studije imaju svi kandidati koji su završili magistarske/master akademske studije u dvogodišnjem trajanju i stekli diplomu akademskog naziva magistra/mastera pravnih nauka.

Sugestija: Za upis na doktorske studije neophodno je znanje jednog svjetskog jezika.

4. OBEZBJEĐENJE POTREBNIH RESURSA ZA REALIZACIJU AKADEMSKOG DOKTORSKOG STUDIJSKOG PROGRAMA

4.1 Ljudski resursi

Pravni fakultet Univerziteta “Mediterran” Podgorica na realizaciji zahtijevanog akademskog doktorskog studijskog programa ima angažovano šest nastavnika¹, te odgovarajući broj saradnika i administrativnog osoblja. Uz listu nastavnika dostavljene su i bibliografije nastavnika. Svi saradnici na Fakultetu nalaze se u radnom odnosu na određeno vrijeme. Procenat angažovanih nastavnika sa punim radnim vremenom (stalni radni odnos i dopunski rad) je 66%(4). Procenat angažovanih nastavnika u stalnom radnom odnosu je 50%(3). Procenat angažovanih nastavnika u dopunskom radnom odnosu je 16%(1).

NASTAVNICI ANGAŽOVANI NA DOKTORSKIM STUDIJAMA

PREDMET	PREDMETNI PROFESOR
Metodologija naučno-istraživačkog rada	Prof. dr Savo Marković
Institucionalno pravo EU	Prof. dr Miloš Vukčević
Sudska zaštita u EU	Prof. dr Miloš Vukčević
Ljudska prava u EU	Prof. dr Rodoljub Etinski
Radno i socijalno pravo EU	Prof. dr Srđa Božović
Porodično pravo EU	Prof. dr Nebojša Šarkiće
Pravo unutrašnjeg tržišta EU	Prof. dr Rodoljub Etinski
Pravo privrednih društava EU	Prof. dr Damjan Šeković
Ustavno pravo država članica EU – uporedni prikaz	Prof. dr Mladen Vukčević

Pravni fakultet Univerziteta “Mediterran” Podgorica ima kvalifikovano i kompetentno nastavno osoblje za izvođenje traženog studijskog programa doktorskog akademskog studija. Nastavnici zadovoljavaju kriterijume kompetentnosti zahtijevane *pravilima o standardima i normativima za*

¹ Nije računat prof. dr Rodoljub Etinski koji je dao saglasnost da će biti angažovan na doktorskim studijama Evropsko

akreditovanje studijskih programa doktorskih studija. Dakle, Fakultet ima najmanje jednog nastavnika zaposlenog sa punim radnim vremenom na neodređeno vrijeme koji je bio mentor u izradi doktorata iz oblasti za koju se traži akreditacija studijskog programa doktorskih studija. Svi nastavnici u akademskom zvanju koji su predloženi na realizaciji doktorskih studija imaju najmanje po tri rada iz oblasti doktorskih studija (najmanje po jedan rad koji je objavljen u indeksiranom međunarodnom časopisu). Biografije sa bibliografijama svih predloženih nastavnika nalaze se na sajtu Fakulteta i one pokazuju njihovu sposobnost za izvođenje nastave i istraživanja na doktorskim studijama kroz podatke o učešću u domaćim i međunarodnim istraživačkim projektima, ugovorenim elaboratima i studijama i ekspertizama, brojem monografija, nacionalnih i međunarodnih nagrada za naučni rad, članstvom u akademijama nauka i umjetnosti, članstvom u međunarodnim naučnim komitetima i asocijacijama, članstvom u recenzentskim tijelima časopisa na nacionalnom i međunarodnom nivou i drugo.

Neposrednim uvidom utvrđena je kompetentnost mentora doktorskih teza, a prema broju naučnih radova objavljenih u međunarodnim i domaćim časopisima, radova objavljenih u zbornicima, izdatih monografija, udžbenika (najmanje jedan rad koji je objavljen ili prihvaćen za objavljivanje na SSCI listi).

Prostor i oprema

Pravni fakultet Univerziteta "Mediteran" Podgorica raspolaže učioničkim prostorom neophodnim za realizaciju nastave. Pravni fakultet Univerziteta "Mediteran" Podgorica je smješten u poslovnoj zgradi u okviru Univerziteta Mediteran. Zgrada se nalazi na adresi: Josipa Broza Tita bb, Podgorica. Svi resursi su jedinstveni za Pravni fakultet Univerziteta "Mediteran" Podgorica i njima će raspolagati svi nivoi studija.

Ugovor o zakupu prostora za potrebe Univerziteta Mediteran zaključen je sa kompanijom Maxim Investment iz Podgorice (R-2542-16; R-2539-16; R-2540-16; R-2541-16; R-477-16). Ugovor o zakupu je na 10 godina. Postojeća zgrada Univerziteta ima dovoljno prostora za organizaciju nastave, administrativne prostorije i studentske aktivnosti. Površina zgrade je 2.538 m² raspoređene na četiri etaže.

Poslovna zgrada Univerziteta Mediteran posjeduje sljedeće prostorne karakteristike:

U suterenu se nalazi Data centar i IT služba Univerziteta, računarske sale, učionice, savremeni multimedijalni studio, grafički i fotografski studio kao i sala za projekcije, kapaciteta za 58 mjesta.

U prizemlju je smještena studentska služba, studentski parlament, biblioteka, učionice i računarske sale kapaciteta za 194 mjesta.

Na prvom spratu se nalaze amfiteatri, učionice i računarske sale ukupnog kapaciteta za 431 mjesta.

Na drugom spratu se nalaze kancelarije i zbornice za nastavno i administrativno osoblje, sala za sastanke, bife, kao i kabineti za upravu fakulteta i Univerziteta ukupnog kapaciteta 42 mjesta.

Spisak i površina prostorija za izvođenje nastave:

SUTEREN

R.b r	Naziv prostorije i/ili oznaka prostorije	Kvadratura (m ²)	Broj mjest a	Spisak (IT i druga) opreme
1.	Kancelarija IT Službe	20,00	4	2 računara+dodatni monitor, 1 štampač
2.	Server sala	13,19		
3.	Računarska učionioca/ Multimedialni studio	47,22	24	22 računara, 1 štampač, 1 skener, 1 projektor
4.	Računarska učionioca/ Grafički atelje	40,83	30	18 računara, 1 štampač, 1 skener, 1 projektor
5.	Toalet	10,14		
6.	Toalet+toalet za lica sa invaliditetim	10,14+2,50		
UKUPNO		144,02	58	42 računara, 3 štampača, 2 skenera, 2 projektor

PRIZEMLJE

R.br	Naziv prostorije i/ili oznaka prostorije	Kvadratura (m2)	Broj mjest a	Spisak (IT i druga) opreme ako postoji (broj računara, Projektor... i dr.)
1.	Toalet	10,24	-	-
2.	Toalet	10,24	-	-
3.	Učionica P 04	60,43	48	1 računar, 1 stoni projektor
4.	Biblioteka	62.08	24	1 računar, 1 stoni projektor
5.	Učionica P 11	60,68	32	1 računar, 1 projektor
6.	Učionica P 10	59,92	56	1 računar, 1 projektor

7.	Učionica P09 (računarska sala)	67,78	34	34 računara, 1 projektor Sony
4.	Studentska služba	56,23	2	2 računara, 1 lap top, 2 štampača
UKUPNO		388,2	196	40 računara, 1 lap top, 2 štampača, 5 projektora

PRVI SPRAT

R.br	Naziv prostorije i/ili oznaka prostorije	Kvadratura (m2)	Broj mjesti	Spisak (IT i druga) opreme ako postoji (broj računara, Projektor... i dr.)
1.	Računarska sala br. 101	52,47	31	28 računara, 1 Fiksirani Sony projektor
2.	Amfiteatar/ sala br. 102	91,53	107	1 lap top računar, 1 stoni računar
3.	Amfiteatar/ sala br. 103	53,33	60	1 računar
4.	Računarska sala br. 104	60,43	48	1 računar, 1 stini projektor
5.	Toalet	10,24		
6.	Toalet	10,24		
7.	Sala za predavanja br. 107	68,62	62	1 računar, 1 projektor
8.	Sala za predavanja br. 108	89,13	99	1 računar, 1 projektor, par zvučnika
9.	Računarska sala br. 109	45,65	24	26 računara, 1 Sony fiksni projektor
UKUPNO		481,64	431	59 računara, 6 projektor

DRUGI SPRAT

R.br	Naziv prostorije i/ili oznaka prostorije	Kvadratura (m2)	Broj mjesti	Spisak (IT i druga) opreme ako postoji (broj računara, Projektor... i dr.)
1.	Zbornica br. 201	34,30	6	6 računara, 2 štampača
2.	Dekanat PF(kancelarija 207)	29,30	3	2 računara, 1 štampača
3.	Pravna služba	21,40	3	3 računara, 2 štampača

4.	Bife	13,20	-	-
5.	Sala za sastanke	59,20	24	1 lap top, 1 monitor (plazma TV), par zvučnika
6.	Toalet	10,14	-	-
7.	Toalet	10,14	-	-
UKUPNO		215,38	42	20 računara/lap topova, 6 štampača,

Napomena: U okviru i drugih zajedničkih površina svih fakulteta Univerziteta Mediteran, Pravni fakultet Univerziteta "Mediteran" Podgorica koristi i sljedeće površine: hodnici po spratovima (suteran, I i II sprat), hodnici u kabinetskom dijelu (II sprat), arhiva (auteren), prostorija za studentske aktivnosti (suteran).

Spisak najnovije opreme nabavljene u periodu između dvije akreditacije (2013-2018)

Red. Br.	Naziv opreme	Kom	Godina nabavke
1	UPS Backup Power Supply	1	2013
2	Toshiba Portege Z830-11G (lap-top)	1	2013
3	Toshiba Portage Z830-11G (lap-top)	1	2013
4	Toshiba Satellite L855-149 i7-3630QM (lap-top)	1	2013
5	Toshiba Satellite L855-149 i7-3630-QM (lap-top)	1	2013
6	Toshiba Satellite L855-149 i7 3630QM (lap-top)	1	2013
7	HP P3500 MT i 53470 500G 4 OG 23 PC+VGA 1GB card LG LED Monitor E2242C-BN,21,5 Ful HD(1920x1080)-računari	26	2013
8	HP Laser Jet Pro Color CM1415nf AiO CE861A (štampač)	1	2013
9	Mustek P3600 A3 PRO Scanner (skener)	1	2013
10	serverDL320eGen8	1	2014
11	serverDL380eGen9	1	2014
12	HPProBook450,A6G73EA3400M/15.64GB/500	1	2014

13	PC Kompjuter(Grafička jedinica)	18	2014
14	Forticate 80c,ruter	1	2015
15	AT-TQ2450-00	1	2015
16	HP Notebook	1	2015
17	HP elitebook 850G1-H5G46EA	1	2015
18	MFP Lexmark Mx410de	1	2015
19	LG LED Monitor 19M37A-B	1	2015
20	Kompjuteri (HP 490PD MT , J4B01EA)	20	2015
21	Projektor (InFocus IN114a)	1	2015
22	Projektor inFocus IN 114a	1	2015
23	HP Notebook 350G1 G6V43EA cs-lap-top	1	2015
24	Server industriski	3	2015
25	Server industriski IPC 2	2	2015
26	Kontroler uredjaj-PQube3-PQ-E08N-AC	1	2015
27	Lap-top(HP EliteBook 840)	2	2015
28	Računari(HP ProOne 600 G1)	3	2015
29	Monitor(LCD Screen ViewSonic VX2880ML)	2	2015
30	Monitor(LCD Screen ViewSonic VX2880ML)	1	2015
31	Računar(CIKOM PC)	1	2015
32	Štampač (Lexmark MX511de)	1	2015
33	Štampač (Lexmark MX511de)	1	2015
34	Skener (Epson Perfection V850 Pro)	1	2015
35	projektor	1	2015
36	IP LILIN UFG1122E(X3)-kamera	1	2016
37	EFM-100 30/100-Cenz. El. pollja	1	2016
38	Desktop computer COMTRADE-računari	15	2016
39	Network Storage Qnap oo4-Bay-mrežni diskovi	2	2016
40	7010 RW Aruba-cwič za bežični internet	1	2016
41	Aruba AP-204 Wireless AP, 802-pristupne	5	2016

	tačke za Wireless internet		
42	Server industrijski	1	2017
43	Server industrijski	1	2017
44	Server industrijski	1	2017
45	UPS-Regulator	1	2017
46	Apple iMac 27" QC i 5 3.8GHZ	2	2017
47	Lap-top MacBook Pro 15 2.7	1	2017
48	Lap-top MacBook Pro 15 2.7	1	2017
49	Lap-top MacBook Pro 15 2.6	1	2017
50	Lap-top MacBook Pro 15 2.7	1	2017
51	Računari LG LED IPS (mionitor) Comtrade PC (kućište)	20	2017
52	Grafičke table Wacom PTH- 660 -N Intous	2	2017
53	Projektor Acer P5327W	1	2017
54	Kompjuteri HP L3N88AV-HP ProOne 600 G2	20	2017
55	Rack mount UPS AF461A UPS HPE R5000	1	2017
56	Lap-top 80Vf00CKYa Lenovo IdeaPad Yoga 910-13IKB	1	2017
57	Projektori Sony VPLSW631 3300lm WXGA Ultra Short Throw	3	2017
58	Računari Desktop PC Y3F34AV HP ProDesk 600 G3 SFF PC	1	2017
59	Računari Desktop PC Y3F34AV HP ProDesk 600 G3 SFF PC	1	2017
60	Računari Desktop PC Y3F34AV HP ProDesk 600 G3 SFF PC	1	2017
61	Računari Desktop PC Y3F34AV HP ProDesk 600 G3 SFF PC	1	2017
62	Računari Desktop PC Y3F34AV HP ProDesk 600 G3 SFF PC	1	2017
63	Lap-top Yoga 510-14AST 2.9 FHz (3.5 GHz)	1	2017
64	Lap-top Yoga 510-14AST 2.9 FHz (3.5 GHz)	1	2017
65	PC i5 6400/H110M-R/RX 460 2GB/8GB,	10	2018

	Monitor 24"		
66	Apple i Mec 27" QC i 5 3.8HZ	3	2018
67	Štampač MFP Lexmark MX711dhe	1	2018

Kada je u pitanju informatička opremljenost Fakulteta, Pravni fakultet Univerziteta "Mediterran" Podgorica raspolaže modernim računarskim učionicama i adekvatnim laboratorijskim uslovima za izvođenje nastave i naučno-istraživačkog rada. Za potrebe nastavnog osoblja Fakultet je obezbijedio dvije prostorije (zbornice) u kojima se nalazi osam modernih računara. Za izvođenje nastave Fakultet trenutno koristi pet modernih učionica opremljenih sa računarom i odgovarajućim softverom (Microsoft Office paket), video projektorom i drugom savremenom opremom za potrebnom za izvođenje nastave i istraživanje u skladu sa najvišim standardima. Takođe, kako je Pravni fakultet Univerziteta "Mediterran" Podgorica smješten u okviru zgrade Univerziteta Mediteran to su mu na raspolaganju i pet kompletno opremljenih računarskih sala Fakulteta za informacione tehnologije sa preko 100 računara i odgovarajućim softverima, video projektorom i drugom savremenom opremom potrebnom za izvođenje nastave i istraživanja, u skladu sa najvišim standardima. IT služba Univerziteta održava navedenu opremu i ostalu mrežnu infrastrukturu. Fakultet ima implementiranu DLS (*Distance Learning System*) platformu, koja se koristi u svakodnevnom radu. Data centar sadrži neophodnu serversku infrastrukturu i mrežno komunikacioni sistem za podršku kompletnog poslovanja Univerziteta.

Centralna univerzitetska biblioteka se nalazi u sklopu zgrade Univerziteta, i opremljena je literaturom potrebnom za izvođenje nastave. U biblioteci se obavlja i stručna obrada bibliotečke građe, obnova i nabavka bibliotečkog fonda. Detaljne informacije o raspoloživim bazama mogu se naći na linku: <http://unimediterran.net/index.php/mne/e-biblioteke>

Finansiranje studijskog programa i način obezbjeđenja sredstava

Finansijska sredstva se obezbjeđuju iz osnivačkog uloga, školarina, donacija domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica, projekata i dr. Postoji mogućnost obezbjeđivanja stipendija za talentovane studente kroz saradnju sa domaćim i stranim preduzećima.

Finansiranje studijskog programa i garancija osnivača privatnih Ustanova, saglasno članu 44 Zakona o visokom obrazovanju (Službeni list RCG, broj 60/03).

Garancija Banke data je u prilogu zahtjeva za akreditaciju.

5. REGULATIVA NA NIVOU FAKULTETA

5.1 Naziv i pečat

Fakultet ima naziv i pečat u skladu sa osnivačkim aktom.

5.2. Ostali akti

Fakultet ima statut i druga relevantna dokumenta.

5.3 Studentske organizacije

U toku razgovora sa predstavnicima Fakulteta Komisija je stekla utisak da Fakultet ima aktivni kontakt sa studentima i otvoren je za prijedloge studenata.

Komisija nije posebno utvrđivala da li na Fakultetu postoje studentske organizacije i da li i na koji način Fakultet pomaže njihov rad.

5.4 Organizacija zaposlenih

Komisija nije utvrđivala da li Fakultet omogućava osnivanje organizacija zaposlenih.

PRIJEDLOG KOMISIJE

Nakon uvida i analize dokumenata dostavljenih uz *Zahtjev za sprovođenje postupka akreditacije* doktorskog akademskog studijskog programa pod nazivom "Evropsko pravo" na Pravnom fakultetu Univerziteta "Mediterran" Podgorica, posjete i neposrednog uvida u prostorne kapacitete i uslove za realizaciju navedenog doktorskog akademskog studijskog programa, razgovora sa rukovodstvom Univerziteta, Pravnog fakulteta i zaposlenima, Komisija za akreditaciju predlaže Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja da prihvati zahtjev za akreditaciju akademskog doktorskog studijskog programa koji je predmet akreditacije pod nazivom:

**DOKTORSKI AKADEMSKI STUDIJSKI PROGRAM "EVROPSKO PRAVO" NA
PRAVNOM FAKULTETU UNIVERZITETA "MEDITERAN" U PODGORICI, U
TRAJANJU OD TRI AKADEMSKE GODINE, 180 ECTS KREDITA**

Podgorica, 16. aprila 2019. godine

Komisija za akreditaciju:

1. **Prof. dr Ljubinko Mitrović**, Fakultet za upravu, Univerzitet u Sarajevu i Fakultet pravnih nauka, Univerzitet Apeiron u Banjoj Luci, predsjednik Komisije;

2. **Prof. dr sc. Ivo Rozić**, Pravni fakultet, Sveučilište u Mostaru, član Komisije,

3. **Doc. dr Jadranka Kaluđerović**, Institut za strateške studije i projekcije, Univerzitet Donja Gorica, član Komisije.

